

KARTA PRZEDMIOTU

Cykl kształcenia od roku akademickiego: 2022-2023

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Paleografia łacińska
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Latin paleography
Kierunek studiów	Filologia klasyczna
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Literaturoznawstwo
Język wykładowy	polski

Koordynator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Wojciech Koppek
---	-----------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład			2
konwersatorium			
ćwiczenia	30	VI	
laboratorium			
warsztaty			
seminarium			
proseminarium			
lektorat			
praktyki			
zajęcia terenowe			
pracownia dyplomowa			
translatorium			
wizyta studyjna			

Wymagania wstępne	W1 – ukończenie podstawowego kursu języka łacińskiego. W2 – ukończenie kursu paleografii greckiej i łacińskiej.
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 – utrwalenie znajomości pojęć, definicji i podziałów typologicznych z zakresu paleografii łacińskiej.
C2 – przygotowanie studentów do samodzielnego transkrybowania i odczytywania tekstów oraz inskrypcji łacińskich sporządzonych w omawianych typach skryptów.
C3 – przedstawienie zjawisk paleograficznych takich, jak rękopisy, inkunabuły, starodruki; przedstawienie pomocy naukowych z zakresu paleografii (tablice do nauki pisma, słowniki

abrewiatur).

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student dysponuje ugruntowaną wiedzą na temat typologii zapisu języka łacińskiego, materiałów oraz narzędzi pisarskich, technologii wytwarzania zwoju i kodeksu oraz działalności skryptoriów antycznych. Zna terminologię paleograficzną, periodyzację dziejów pisma w kulturze zachodniej i bizantyńskiej oraz dzieje paleografii jako odrębnej dziedziny nauki.	K_W07
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student potrafi samodzielnie posługiwać się internetowymi bazami danych w celu odnalezienia informacji o danym tekście źródłowym, zwoju bądź kodeksie; biegle posługuje się narzędziami pomocniczymi w postaci słowników abrewiatur; podejmuje samodzielne próby odczytania oryginalnych zapisów w języku łacińskim.	K_U06

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Praktyczne ćwiczenia z odczytywania wybranych typów pisma: scriptura capitalis elegans et rustica; uncialis; antiqua et nova cursiva; semiuncialis; insularis maiuscula et minuscula; carolinga minuscula; gothica precissa, quadrata, rotunda, cursiva, bastarda (w zarysie); humanistica antiqua.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne <i>(lista wyboru)</i>	Metody weryfikacji <i>(lista wyboru)</i>	Sposoby dokumentacji <i>(lista wyboru)</i>
WIEDZA			
W_01	Wykład konwersatoryjny	Praca pisemna	Oceniony tekst pracy pisemnej
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Ćwiczenia praktyczne	Praca pisemna	Oceniony tekst pracy pisemnej

VI. Kryteria oceny, uwagi:

Ocena niedostateczna

(W) Postępy niedostateczne: student nie rozumie powiązań między dziedzinami humanistycznymi; nie wykazuje orientacji w podstawowych metodach badań w zakresie filologii

klasycznej; nie zna podstawowych terminów z zakresu paleografii łacińskiej; nie jest w stanie dostrzec powiązań między zjawiskami kultury antyku, średniowiecza i renesansu.

(U) Student nie potrafi wykorzystać w praktyce pojęć z zakresu paleografii łacińskiej, nie potrafi korzystać z pomocy naukowych i ma znaczne problemy z rozpoznaniem i odczytem omówionych typów pisma; student nie przygotował transkrypcji wyznaczonego tekstu.

Ocena dostateczna

(W) Postępy wystarczające: student orientuje się w podstawowych powiązaniach między dziedzinami humanistycznymi; rozumie znaczenie badań edytorskich i paleograficznych dla filologii klasycznej; zna podstawowe terminy z zakresu paleografii łacińskiej; potrafi dostrzec zasadnicze powiązania między zjawiskami kultury antyku, średniowiecza i renesansu.

(U) Student prawidłowo nazywa podstawowe zjawiska z zakresu paleografii łacińskiej, korzysta z pomocy naukowych i rozpoznaje omówione typy pisma; w wystarczającym zakresie potrafi odczytać omówione typy pisma; student przygotował transkrypcję wyznaczonego tekstu w sposób niewystarczający; student przejawia nikłą aktywność w czasie zajęć.

Ocena dobra

(W) Postęp zadowalający: student biegle orientuje się w podstawowych powiązaniach między dziedzinami humanistycznymi; rozumie znaczenie badań edytorskich i paleograficznych dla filologii klasycznej; zna podstawowe terminy z zakresu paleografii łacińskiej; potrafi dostrzec liczne powiązania między zjawiskami kultury antyku, średniowiecza i renesansu.

(U) Student prawidłowo nazywa szeroką gamę zjawisk z zakresu paleografii łacińskiej, systematycznie i biegle korzysta z pomocy naukowych i rozpoznaje omówione typy pisma; w zadowalającym zakresie potrafi odczytać omówione typy pisma; student przygotował transkrypcję wyznaczonego tekstu w sposób zadowalający z właściwym wykorzystaniem materiałów; student podejmuje dyskusję z kolegami i prowadzącym w czasie zajęć.

Ocena bardzo dobra

(W) Postępy godne uznania: student biegle orientuje się nie tylko w podstawowych powiązaniach między dziedzinami humanistycznymi; rozumie znaczenie badań edytorskich i paleograficznych dla filologii klasycznej; zna terminologię z zakresu paleografii łacińskiej; potrafi dostrzec liczne powiązania między zjawiskami kultury antyku, średniowiecza i renesansu.

(U) Student prawidłowo nazywa szeroką gamę zjawisk z zakresu paleografii łacińskiej, systematycznie i biegle korzysta z pomocy naukowych i rozpoznaje omówione typy pisma; w stopniu godnym uznania potrafi odczytać omówione typy pisma; student przygotował transkrypcję wyznaczonego tekstu w sposób godny uznania z właściwym wykorzystaniem materiałów podstawowych i dodatkowych; student samodzielnie stawia problemy w dyskusji.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30

Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	30
--	-----------

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
<p>Bischoff B., <i>Latin Palaeography: Antiquity and the Middle Ages</i>, Cambridge 1990.</p> <p>Fałęcki T., <i>Tablice do nauki czytania pisma neogotyckiego dla początkujących</i>, Kraków 2000. .</p> <p>Gieysztor A., <i>Zarys dziejów pisma łacińskiego</i>, Warszawa 2009.</p> <p>Górski K., <i>Neografia gotycka. Podręcznik pisma neogotyckiego XVI-XIX w.</i>, Warszawa 1978.</p> <p><i>Lexicon Abbreviaturarum</i>, opr. Adriano Cappelli, Milano 1973</p> <p>Marcos J.-J., <i>Short manual of Latin Paleography</i>, 5 ed., 2017.</p> <p>Morison S., <i>Politics and script: Aspects of authority and freedom in the development of Graeco-Latin script from the sixth century B.C. to the twentieth century A.D.</i>, Oxford 1972.</p> <p>Porębski S. A., <i>Paleografia łacińska. Podręcznik dla studentów</i>, Warszawa 2005.</p> <p>Porębski S., <i>Paleografia łacińska</i>, Warszawa 1997.</p> <p>Ricci R., "The Revolution of the Hand: Scripts and Manuscripts in Poggio Bracciolini's Florence." <i>MIn</i>, vol. 134, 2019, pp. S-193-S-214. <i>ProQuest</i>, https://www.proquest.com/scholarly-journals/revolution-hand-scripts-manuscripts-poggio/docview/2350397043/se-2?accountid=11796, doi:http://dx.doi.org/10.1353/mln.2019.0067.</p> <p>Semkowicz W., <i>Paleografia łacińska</i>, wyd. 3, Kraków 2011.</p> <p>Słowiński J., <i>Rozwój pisma łacińskiego w Polsce XVI - XVIII wieku</i>, Lublin 1992.</p> <p>Thompson E.M., <i>An Introduction to Greek and Latin Palaeography</i> (Oxford, 1906; 1912; repr. 1975).</p> <p>Materiały dostępne online będą omawiane w czasie zajęć.</p>
Literatura uzupełniająca
Reynolds L. D., Wilson N. G., <i>Skrybowie i uczeni</i> , przeł. P. Majewski, Warszawa 2008.